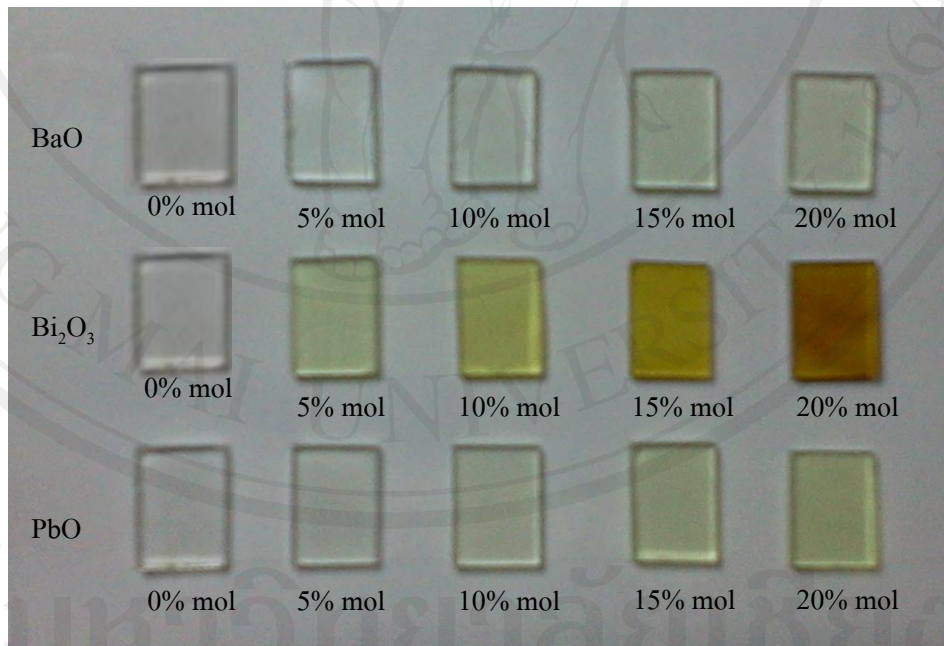

บทที่ 4

ผลการทดลอง

4.1 ผลการออกแบบและผลิตแก้ว

จากการออกแบบและผลิตแก้วจากสูตร $(50-x) \text{SiO}_2 : 15\text{B}_2\text{O}_3 : 2\text{Al}_2\text{O}_3 : 10\text{CaO} : 23\text{Na}_2\text{O}$ โดยเพิ่มคุณสมบัติช่วยในการกำบังรังสีของแก้ว โดย x คือ สารที่ต้องการเติมเข้าไปในโครงสร้าง ในงานวิจัยนี้เลือกใช้ แบเรียมออกไซด์ (BaO) บิสมัทออกไซด์ (Bi_2O_3) และ ตะกั่วออกไซด์ (PbO) ที่เปอร์เซ็นต์ความเข้มข้นต่างๆ โดย $x=0, 5, 10, 15, 20$ % mol ตามลำดับ แล้วนำแก้วไปขัดและตัดให้มีขนาด $1.5 \times 1 \times 0.3 \text{ cm.}^3$ เพื่อควบคุมความหนาของแก้ว และ เพื่อ สะดวกต่อการนำไปทดสอบในกระบวนต่างๆ ดังรูปที่ 4.1

รูปที่ 4.1 แสดงแก้วตัวอย่างทั้ง 3 ชนิดที่เปอร์เซ็นต์ความเข้มข้นของสารเติมต่างๆ

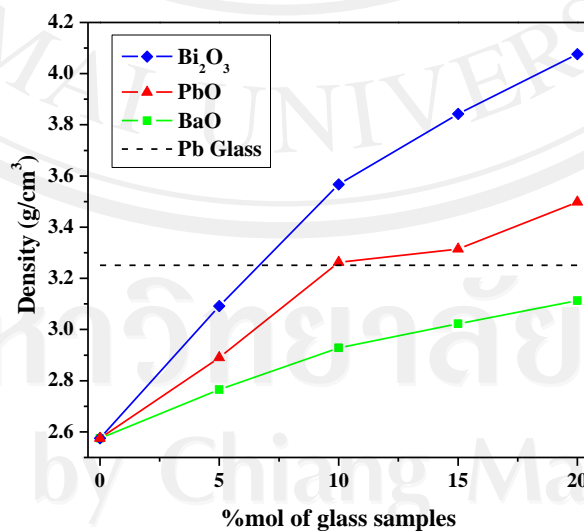
4.2 ผลการวัดความหนาแน่นของแก้ว

จากการทดลองวัดค่าความหนาแน่นของแก้วตัวอย่างทั้ง 3 ชนิด และ กระจกตะกั่วที่ใช้ในแผนกรังสีวิทยา โดยหาได้จากการชั่งน้ำหนักของแก้วในอากาศและน้ำหนักของแก้วที่ชั่งในน้ำแล้วนำมาคำนวณเพื่อหาค่าความหนาแน่นของแก้วจากสมการที่ 15 ผลการวัด ดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 แสดงเปอร์เซ็นต์ความเข้มข้น และความหนาแน่นของแก้วที่เติมแบเรียม บิสมัท ตะกั่ว และกระจกตะกั่วที่ใช้ในแผนกรังสีวิทยา

เปอร์เซ็นต์ความเข้มข้น (%mol)	ความหนาแน่น (g/cm^3)			
	BaO	Bi_2O_3	PbO	Pb Glass
0	2.5754 ± 0.0001	2.5754 ± 0.0001	2.5754 ± 0.0001	3.2510 ± 0.0004
5	2.7646 ± 0.0001	3.0918 ± 0.0002	2.8903 ± 0.0001	
10	2.9288 ± 0.0000	3.5674 ± 0.0001	3.2629 ± 0.0000	
15	3.0222 ± 0.0001	3.8426 ± 0.0000	3.3142 ± 0.0001	
20	3.1123 ± 0.0001	4.0762 ± 0.0002	3.4975 ± 0.0002	

จากตารางที่ 4.1 นำค่าความหนาแน่นเฉลี่ยของแก้วตัวอย่างทั้ง 3 ชนิด และ กระจกตะกั่วที่ใช้ในแผนกรังสีวิทยาแสดงดั่งเส้นปะซึ่งเป็นค่าความหนาแน่นที่ไม่สามารถระบุเปอร์เซ็นต์ความเข้มข้นได้ เขียนเป็นกราฟได้ ดังรูปที่ 4.2

รูปที่ 4.2 กราฟแสดงความสัมพันธ์ระหว่างเปอร์เซ็นต์ความเข้มข้นของแก้วตัวอย่างในแกน x และค่าความหนาแน่นของแก้วในแกน y

จากการวัด พบว่าค่าความหนาแน่นเพิ่มขึ้นเมื่อ เปรอร์เซ็นต์ความเข้มข้นของสารที่เดิมเข้าไป เพิ่มขึ้น และเมื่อนำมาเปรียบเทียบกับกระจกตะกั่วที่ใช้ในแผนกรังสีวิทยา พบว่า ค่าความหนาแน่นของกระจกตะกั่วที่ใช้ในแผนกรังสีวิทยา มีค่าเท่ากับ 3.2510 ± 0.0004 ซึ่งมีค่าสูงกว่าแก้วที่เดิมแบบเรียบทุกเปอร์เซ็นต์ความเข้มข้น และต่ำกว่าแก้วที่เดิมบิสมัทและตะกั่วที่เปอร์เซ็นต์ความเข้มข้น 10, 15, 20 ตามลำดับ

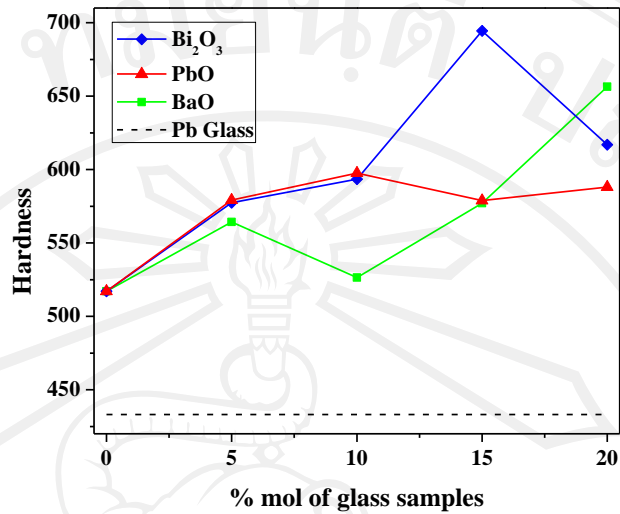
4.3 ผลการวัดค่าความแข็ง

จากการวัดค่าความแข็งของแก้วตัวอย่างทั้ง 3 ชนิด และ กระจกตะกั่วที่ใช้ในแผนกรังสีวิทยา โดยใช้เครื่อง Digital Micro Vickers Hardness Tester โดยทำการหาค่าที่ตำแหน่งต่างๆบนแก้วตัวอย่างและกระจกตะกั่วที่ใช้ในแผนกรังสีวิทยา 5 ตำแหน่ง ผลการวัด ดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 แสดงเปอร์เซ็นต์ความเข้มข้นและความแข็งของแก้วที่เดิมแบบเรียบ บิสมัท ตะกั่ว และกระจกตะกั่วที่ใช้ในแผนกรังสีวิทยา

เปอร์เซ็นต์ความเข้มข้น (%mol)	ค่าความแข็ง			
	BaO	Bi ₂ O ₃	PbO	Pb Glass
0	517.12±0.01	517.12±0.01	517.12±0.01	433.18±0.02
5	564.24±0.00	577.34±0.00	579.14±0.01	
10	526.36±0.01	593.46±0.01	597.56±0.00	
15	577.02±0.01	694.40±0.00	578.82±0.00	
20	655.42±0.00	616.82±0.01	588.06±0.01	

จากตารางที่ 4.2 นำค่าความแข็งเฉลี่ยของแก้วตัวอย่างทั้ง 3 ชนิด และ กระจกตะกั่วที่ใช้ในแผนกรังสีวิทยาแสดงดังเส้นปะซึ่งเป็นค่าความแข็งที่ไม่สามารถระบุเปอร์เซ็นต์ความเข้มข้นได้ เขียนเป็นกราฟได้ ดังรูปที่ 4.3

รูปที่ 4.3 กราฟแสดงความสัมพันธ์ระหว่างเปอร์เซ็นต์ความเข้มข้นของแก้วตัวอย่างและกระจกตะกั่วที่ใช้ในแผนกรังสีวิทยา ในแกน x และค่าความแข็งของแก้วในแกน y

จากการวัดพบว่าค่าความแข็งของแก้วตัวอย่างทั้ง 3 ชนิดที่เติมเบเรียม, บิสมัท และตะกั่วมีค่าความแข็งมากกว่ากระจกตะกั่วที่ใช้ในแผนกรังสีวิทยาทุกเปอร์เซ็นต์ความเข้มข้น

4.4 ผลการศึกษาค่าสัมประสิทธิ์การลดทอนเชิงเส้น

4.4.1 ผลการศึกษาค่าสัมประสิทธิ์การลดทอนเชิงเส้นจากแหล่งกำเนิดรังสีแกมมา

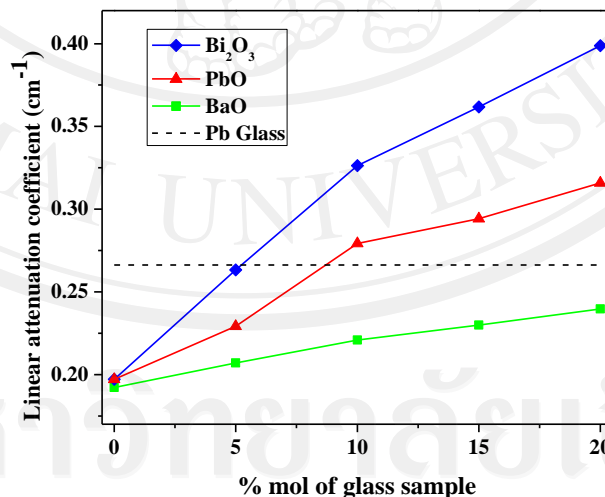
จากการศึกษาค่าสัมประสิทธิ์การลดทอนเชิงเส้นของแก้วตัวอย่างทั้ง 3 ชนิด และ กระจกตะกั่วที่ใช้ในแผนกรังสีวิทยา โดยใช้แหล่งกำเนิดรังสี Cs¹³⁷ มีความแรง (Activity) 11 mCi โดยผลิตเมื่อวันที่ 9 กันยายน พ.ศ. 2539 นำมาคำนวณโดยใช้สมการที่ 6 และหาค่า μ จากสมการ ผลการศึกษา ดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 แสดงเปอร์เซ็นต์ความเข้มข้นและค่าสัมประสิทธิ์การลดทอนเชิงเส้นของแก้วที่เติมแบเรียม บิสมัท ตะกั่ว และกระจกตะกั่วที่ใช้ในแผนกรังสีวิทยา จากการวัดจากแหล่งกำเนิดรังสีแกมมาที่พลังงาน 662 keV

เปอร์เซ็นต์ความเข้มข้น (%mol)	ค่าสัมประสิทธิ์การลดทอนเชิงเส้น (cm ⁻¹)									กระจกตะกั่ว
	BaO			Bi ₂ O ₃			PbO			
	การทดลอง	ทฤษฎี	%RD	การทดลอง	ทฤษฎี	%RD	การทดลอง	ทฤษฎี	%RD	
0	0.1922±0.0077	0.1968	2.35	0.1972±0.0077	0.1968	2.35	0.1972±0.0077	0.1968	2.35	0.2663±0.0140
5	0.2070±0.0067	0.2115	2.11	0.2633±0.0048	0.2644	0.42	0.2292±0.0058	0.2351	2.51	
10	0.2209±0.0059	0.2243	1.51	0.3263±0.0034	0.3249	0.44	0.2793±0.0043	0.2781	0.43	
15	0.2299±0.0055	0.2317	0.78	0.3618±0.0029	0.3642	0.66	0.2942±0.0040	0.2930	0.42	
20	0.2396±0.0052	0.2388	0.36	0.3988±0.0026	0.3971	0.42	0.3158±0.0036	0.3184	0.81	

หมายเหตุ %RD = อัตราร้อยละของผลต่างระหว่างการทดลองกับทฤษฎี (Relative difference) = $\frac{|\text{การทดลอง} - \text{ทฤษฎี}|}{\text{ทฤษฎี}} \times 100$

นำค่าสัมประสิทธิ์การลดทอนเชิงเส้นเฉลี่ยของแก้วตัวอย่างทั้ง 3 ชนิด และกระจกตะกั่วที่ใช้ในแผนกรังสีวิทยาแสดงดังเส้นปะซึ่งเป็นค่าสัมประสิทธิ์การลดทอนเชิงเส้นที่ไม่สามารถระบุเปอร์เซ็นต์ความเข้มข้นได้ เขียนเป็นกราฟได้ ดังรูปที่ 4.4

รูปที่ 4.4 กราฟแสดงความสัมพันธ์ระหว่างเปอร์เซ็นต์ความเข้มข้นของแก้วตัวอย่างในแกน x

และค่าสัมประสิทธิ์การลดทอนเชิงเส้นของแก้วจากการทดสอบในแกน y จากการวัดจากแหล่งกำเนิดรังสีแกมมาที่พลังงาน 662 keV

จากการศึกษา ค่าสัมประสิทธิ์การลดทอนเชิงเส้นของแก้วตัวอย่างทั้ง 3 ชนิด เทียบกับกระจกตะกั่วที่ใช้ในแผนกรังสีวิทยา พบว่า แก้วตัวอย่างทั้ง 3 ชนิด ค่าสัมประสิทธิ์การลดทอนเชิงเส้น เพิ่มขึ้นเมื่อเปอร์เซ็นต์ความเข้มข้นของสารที่เติมเข้าไปเพิ่มขึ้น ซึ่งแสดงให้เห็นว่าคุณสมบัติในการกำบังรังสีดีขึ้น และพบว่าค่าสัมประสิทธิ์การลดทอนเชิงเส้นของกระจกตะกั่วที่ใช้ในแผนกรังสีวิทยามีค่า เท่ากับ 0.2663 ± 0.0140 มีค่าสูงกว่าแก้วที่เติมแบเรียมทุกเปอร์เซ็นต์ความเข้มข้น แสดงให้เห็นว่าคุณสมบัติในการกำบังรังสีของ กระจกตะกั่วที่ใช้ในแผนกรังสีวิทยาคิดว่าแก้วที่เติมแบเรียมในงานวิจัยนี้ แต่อย่างไรก็ตามในกรณีของแก้วที่เติมบิสมัทและตะกั่ว มีคุณสมบัติการกำบังรังสีที่ดีกว่ากระจกตะกั่วที่ใช้ในแผนกรังสีวิทยาที่เปอร์เซ็นต์ความเข้มข้น 10 15 และ 20 ตามลำดับ

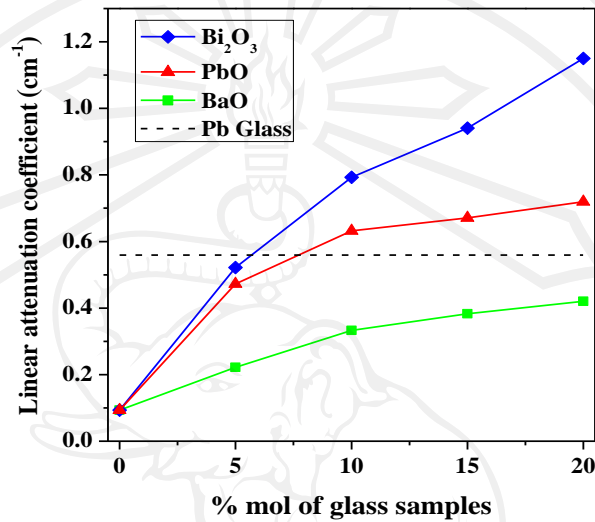
4.4.2 ผลการศึกษาค่าสัมประสิทธิ์การลดทอนเชิงเส้นจากการวัดสเปกตรัมของรังสีเอกซ์

จากการวัดรังสีเอกซ์ด้วยเครื่องวัดสเปกตรัม จากเครื่องเอกซ์เรย์ทั่วไปที่พลังงาน 100 kVp และ 120 kVp ตามลำดับ หรือปริมาณโฟตอนซึ่งตั้งค่าอยู่ในช่วง 20-100 keV และ 45-110 keV ตามลำดับ จากนั้นนำแก้วที่เติมแบเรียม บิสมัท ตะกั่ว และกระจกตะกั่วที่ใช้ในแผนกรังสีวิทยา มากำบังรังสีด้านหน้าหัวนับวัด แล้วหาพื้นที่ใต้กราฟ (Net area) ซึ่งเป็นความเข้มของรังสี เพื่อนำมาคำนวณโดยใช้สมการที่ 6 และหาค่า μ จากสมการ ผลการศึกษา ดังตารางที่ 4.4 และ ตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.4 แสดงเปอร์เซ็นต์ความเข้มข้นและค่าสัมประสิทธิ์การลดทอนเชิงเส้นของแก้วที่เติมแบเรียม บิสมัท ตะกั่ว และกระจกตะกั่วที่ใช้ในแผนกรังสีวิทยา จากการวัดด้วยเครื่องวัดสเปกตรัมที่พลังงาน 120 kVp

เปอร์เซ็นต์ความเข้มข้น (%mol)	ค่าสัมประสิทธิ์การลดทอนเชิงเส้น (cm^{-1})			
	BaO	Bi_2O_3	PbO	Pb Glass
0	0.0934 ± 0.0111	0.0934 ± 0.0111	0.0934 ± 0.0111	0.5594 ± 0.0152
5	0.2221 ± 0.0123	0.5220 ± 0.0144	0.4725 ± 0.0134	
10	0.3326 ± 0.0132	0.7928 ± 0.0171	0.6319 ± 0.0154	
15	0.3830 ± 0.0137	0.9404 ± 0.0187	0.6712 ± 0.0157	
20	0.4200 ± 0.0142	1.1500 ± 0.0190	0.7192 ± 0.0166	

นำค่าสัมประสิทธิ์การลดทอนเชิงเส้นเฉลี่ยของแก้วตัวอย่างทั้ง 3 ชนิด และ และกระจกตะกั่วที่ใช้ในแผนกรังสีวิทยาแสดงตั้งเส้นปะซึ่งเป็นค่าความหนาแน่นที่ไม่สามารถระบุเปอร์เซ็นต์ความเข้มข้นได้ เขียนเป็นกราฟได้ ดังรูปที่ 4.5

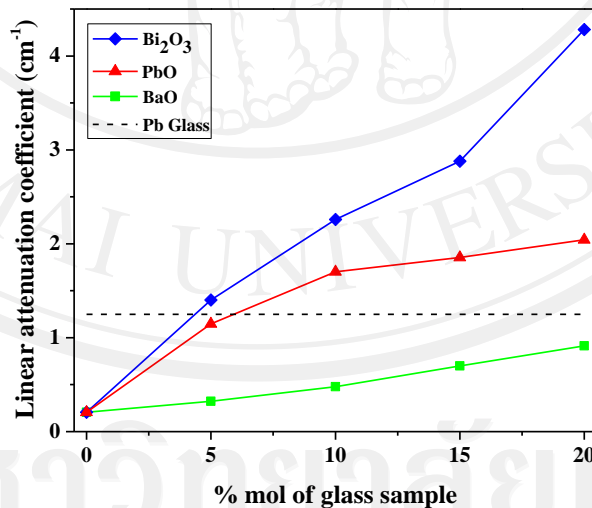
รูปที่ 4.5 กราฟแสดงความสัมพันธ์ระหว่างเปอร์เซ็นต์ความเข้มข้นของแก้วตัวอย่างในแกน x และค่าสัมประสิทธิ์การลดทอนเชิงเส้นของแก้วจากการทดสอบในแกน y ที่พลังงาน 120 kVp

จากการศึกษา ค่าสัมประสิทธิ์การลดทอนเชิงเส้นของแก้วตัวอย่างทั้ง 3 ชนิด เทียบกับ กระจกตะกั่วที่ใช้ในแผนกรังสีวิทยาที่พลังงาน 120 kVp พบว่า แก้วตัวอย่างทั้ง 3 ชนิด ค่าสัมประสิทธิ์การลดทอนเชิงเส้น เพิ่มขึ้นเมื่อเปอร์เซ็นต์ความเข้มข้นของสารที่เติมเข้าไปเพิ่มขึ้น ซึ่งแสดงให้เห็นว่าคุณสมบัติในการกำบังรังสีดีขึ้น และพบว่าค่าสัมประสิทธิ์การลดทอนเชิงเส้นของ กระจกตะกั่วที่ใช้ในแผนกรังสีวิทยามีค่า เท่ากับ 0.5594 ± 0.0152 มีค่าสูงกว่าแก้วที่เติมแบเรียมทุก เปอร์เซ็นต์ความเข้มข้น แสดงให้เห็นว่าคุณสมบัติในการกำบังรังสีของ กระจกตะกั่วที่ใช้ในแผนกรังสีวิทยาคือดีกว่าแก้วที่เติมแบเรียมในงานวิจัยนี้ แต่อย่างไรก็ตามในกรณีของแก้วที่เติมบิสมัทและ ตะกั่ว มีคุณสมบัติการกำบังรังสีที่ดีกว่ากระจกตะกั่วที่ใช้ในแผนกรังสีวิทยาที่เปอร์เซ็นต์ความเข้มข้น 10 15 และ 20 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.5 แสดงเปอร์เซ็นต์ความเข้มข้นและค่าสัมประสิทธิ์การลดทอนเชิงเส้นของแก้วที่เติมแบเรียม บิสมัท ตะกั่ว และกระจกตะกั่วที่ใช้ในแผนกรังสีวิทยา เครื่องวัดสเปกตรัมที่พลังงาน 100 kVp

เปอร์เซ็นต์ความเข้มข้น (%mol)	ค่าสัมประสิทธิ์การลดทอนเชิงเส้น (cm^{-1})			
	BaO	Bi_2O_3	PbO	Pb Glass
0	0.2050 ± 0.0052	0.2050 ± 0.0052	0.2050 ± 0.0052	1.2491 ± 0.0072
5	0.3229 ± 0.0085	1.4015 ± 0.0058	1.1467 ± 0.0060	
10	0.4780 ± 0.0094	2.2594 ± 0.0067	1.7026 ± 0.0063	
15	0.6997 ± 0.0078	2.8791 ± 0.0069	1.8540 ± 0.0063	
20	0.9129 ± 0.0069	4.2818 ± 0.0051	2.0426 ± 0.0064	

นำค่าสัมประสิทธิ์การลดทอนเชิงเส้นเฉลี่ยของแก้วตัวอย่างทั้ง 3 ชนิด และกระจกตะกั่วที่มีในท้องตลาด แสดงด้วยเส้นประซึ่งเป็นค่าสัมประสิทธิ์การลดทอนเชิงเส้นที่ไม่สามารถระบุเปอร์เซ็นต์ความเข้มข้นได้ เขียนเป็นกราฟได้ ดังรูปที่ 4.6

รูปที่ 4.6 กราฟแสดงความสัมพันธ์ระหว่างเปอร์เซ็นต์ความเข้มข้นของแก้วตัวอย่างในแกน x และค่าสัมประสิทธิ์การลดทอนเชิงเส้นของแก้วจากการทดสอบในแกน y ที่พลังงาน 100 kVp

จากการศึกษา ค่าสัมประสิทธิ์การลดทอนเชิงเส้นของแก้วตัวอย่างทั้ง 3 ชนิด เทียบกับ กระจกตะกั่วที่ใช้ในแผนกรังสีวิทยา ที่พลังงาน 100 kVp พบว่า แก้วตัวอย่างทั้ง 3 ชนิด ค่าสัมประสิทธิ์การลดทอนเชิงเส้น เพิ่มขึ้นเมื่อเปอร์เซ็นต์ความเข้มข้นของสารที่เติมเข้าไปเพิ่มขึ้น ซึ่งแสดงให้เห็นว่าคุณสมบัติในการกำบังรังสีดีขึ้น และพบว่าค่าสัมประสิทธิ์การลดทอนเชิงเส้นของ กระจกตะกั่วที่ใช้ในแผนกรังสีวิทยามีค่า เท่ากับ 1.2491 ± 0.0072 มีค่าสูงกว่าแก้วที่เติมแบเรียมทุก เปอร์เซ็นต์ความเข้มข้น แสดงให้เห็นว่าคุณสมบัติในการกำบังรังสีของ กระจกตะกั่วที่ใช้ในแผนกรังสีวิทยาดีกว่าแก้วที่เติมแบเรียมในงานวิจัยนี้ แต่อย่างไรก็ตามในกรณีของแก้วที่เติมบิสมัทมี คุณสมบัติการกำบังรังสีที่ดีกว่ากระจกตะกั่วที่ใช้ในแผนกรังสีวิทยาที่เปอร์เซ็นต์ความเข้มข้น 5, 10, 15, 20 ตามลำดับ และแก้วที่เติมตะกั่วมีคุณสมบัติการกำบังรังสีที่ดีกว่ากระจกตะกั่วที่ใช้ในแผนกรังสีวิทยาที่เปอร์เซ็นต์ความเข้มข้น 10, 15, 20 ตามลำดับ

4.5 ผลการศึกษาค่าความหนาครึ่งค่า

4.5.1 ผลการศึกษาค่าความหนาครึ่งค่าจากแหล่งกำเนิดรังสีแกมมา

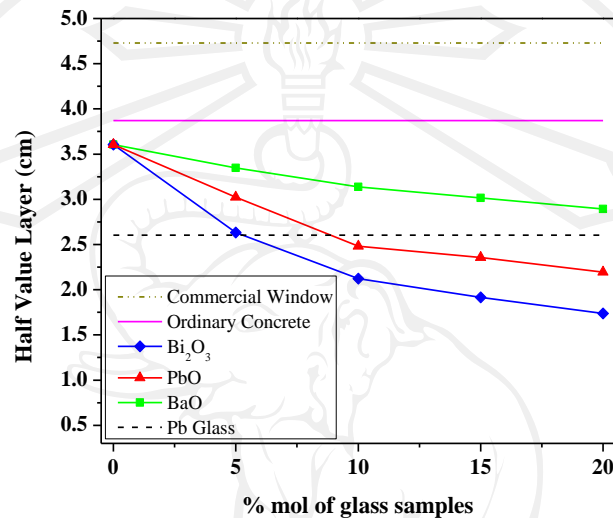
จากการศึกษาเพื่อหาค่าความหนาครึ่งค่าของแก้วตัวอย่างทั้ง 3 ชนิด และ กระจกตะกั่วที่ใช้ในแผนกรังสีวิทยาโดยใช้แหล่งกำเนิดรังสี Cs^{137} ความแรง 11 mCi โดยผลิตเมื่อวันที่ 9 กันยายน พ.ศ. 2539 นำมาคำนวณโดยใช้สมการที่ 8 โดยคำนวณหาค่า HVL ผลการทดสอบ ดังตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 แสดงเปอร์เซ็นต์ความเข้มข้นและค่าความหนาครึ่งค่าของแก้วที่เติมแบเรียม บิสมัท ตะกั่ว และกระจกตะกั่วที่ใช้ในแผนกรังสีวิทยาจากการวัดจากแหล่งกำเนิดรังสีแกมมา ที่พลังงาน 662 keV

เปอร์เซ็นต์ความเข้มข้น (%mol)	ค่าความหนาครึ่งค่า (cm)									
	BaO			Bi ₂ O ₃			PbO			Pb Glass
	การทดลอง	ทฤษฎี	%RD	การทดลอง	ทฤษฎี	%RD	การทดลอง	ทฤษฎี	%RD	การทดสอบ
0	3.6064±0.0077	3.5216	2.41	3.6064±0.0077	3.5216	2.41	3.6064±0.0077	3.5216	2.41	2.6026±0.0140
5	3.3474±0.0067	3.2767	2.16	2.6317±0.0048	2.6206	0.42	3.0238±0.0058	2.9481	2.57	
10	3.1366±0.0059	3.0894	1.53	2.1239±0.0034	2.1333	0.44	2.4811±0.0043	2.4916	0.42	
15	3.0148±0.0055	2.9912	0.79	1.9155±0.0029	1.9030	0.66	2.3553±0.0040	2.3651	0.42	
20	2.8918±0.0052	2.9023	0.36	1.7378±0.0026	1.7452	0.42	2.1943±0.0036	2.1764	0.82	

หมายเหตุ %RD = อัตราร้อยละของผลต่างระหว่างการทดลองกับทฤษฎี (Relative difference) = $\frac{|\text{ทดลอง} - \text{ทฤษฎี}|}{\text{ทฤษฎี}} \times 100$

จากตารางที่ 4.6 นำค่าความหนาครึ่งค่าของกระจกทั่วไป (Commercial window) มีค่าเท่ากับ 4.73 คอนกรีตทั่วไป (Ordinary concrete) มีค่าเท่ากับ 3.872 [15] แก้วตัวอย่างทั้ง 3 ชนิด และกระจกตะกั่วที่ใช้ในแผนกรังสีวิทยา แสดงดังเส้นประซึ่งเป็นค่าความหนาครึ่งค่าที่ไม่สามารถระบุเปอร์เซ็นต์ความเข้มข้นได้ เขียนเป็นกราฟได้ ดังรูปที่ 4.7

รูปที่ 4.7 กราฟแสดงความสัมพันธ์ระหว่างเปอร์เซ็นต์ความเข้มข้นของแก้วตัวอย่างในแกน x และค่าความหนาครึ่งค่าของแก้วจากการทดสอบในแกน y จากการวัดด้วยแหล่งกำเนิดรังสีแกมมาที่พลังงาน 662 keV

จากการศึกษา ค่าความหนาครึ่งค่าของแก้วตัวอย่างทั้ง 3 ชนิด เทียบกับ กระจกทั่วไป คอนกรีต พบว่า แก้วตัวอย่างทั้ง 3 ชนิด มีค่าความหนาครึ่งค่าดีกว่า คอนกรีต และ กระจกทั่วไป และค่าความหนาครึ่งค่าลดลงเมื่อ เปอร์เซ็นต์ความเข้มข้นของสารที่เติมเข้าไปเพิ่มขึ้น ซึ่งแสดงให้เห็นว่าคุณสมบัติในการกำบังรังสีดีขึ้น และเมื่อนำมาเปรียบเทียบกับกระจกตะกั่วที่ใช้ในแผนกรังสีวิทยา ซึ่งมีค่าเท่ากับ 2.6026 ± 0.0140 มีค่าต่ำกว่าแก้วที่เติมแบเรียมทุกเปอร์เซ็นต์ความเข้มข้น แสดงให้เห็นว่าคุณสมบัติในการกำบังรังสีของ กระจกตะกั่วที่ใช้ในแผนกรังสีวิทยาดีกว่าแก้วที่เติมแบเรียมในงานวิจัยนี้ แต่อย่างไรก็ตามในกรณีของแก้วที่เติมบิสมัทและตะกั่ว มีคุณสมบัติการกำบังรังสีที่ดีกว่ากระจกตะกั่วที่ใช้ในแผนกรังสีวิทยาที่เปอร์เซ็นต์ความเข้มข้น 10 15 และ 20 ตามลำดับ

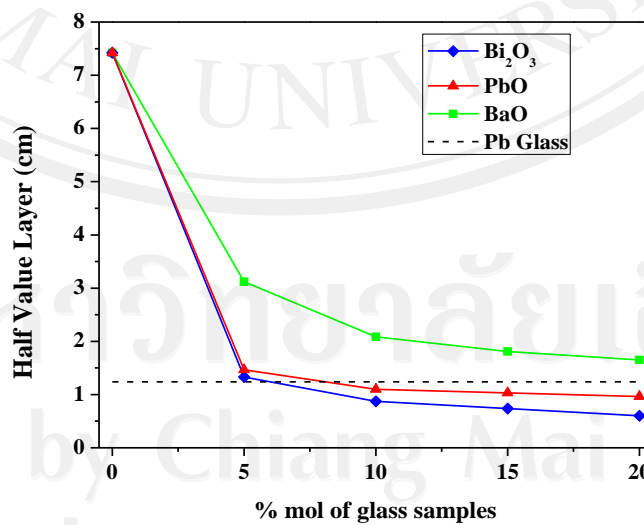
4.5.2 ผลการศึกษาค่าความหนาครึ่งค่าจากการวัดสเปกตรัมของรังสีเอกซ์

จากการวัดรังสีเอกซ์ด้วยเครื่องวัดสเปกตรัม จากเครื่องเอกซเรย์ทั่วไปที่พลังงาน 100 kVp และ 120 kVp ตามลำดับ เพื่อนำมาคำนวณโดยใช้สมการที่ 8 โดยคำนวณหาค่า HVL ผลการทดสอบ ดังตารางที่ 4.7 และ 4.8

ตารางที่ 4.7 แสดงเปอร์เซ็นต์ความเข้มข้นและค่าความหนาครึ่งค่าของแก้วที่เติมแบเรียม บิสมัท ตะกั่ว และกระจกตะกั่วที่ใช้ในแผนกรังสีวิทยา ที่ค่าพลังงาน 120 kVp

เปอร์เซ็นต์ความเข้มข้น (%mol)	ค่าความหนาครึ่งค่า (cm)			
	BaO	Bi ₂ O ₃	PbO	Pb Glass
0	7.4205±0.0111	7.4205±0.0111	7.4205±0.0111	1.2388±0.0152
5	3.1199±0.0123	1.3276±0.0144	1.4667±0.0134	
10	2.0838±0.0132	0.8741±0.0171	1.0967±0.0154	
15	1.8093±0.0137	0.7369±0.0187	1.0324±0.0157	
20	1.6499±0.0142	0.6026±0.0190	0.9636±0.0166	

จากตารางที่ 4.7 นำค่าความหนาครึ่งค่าของแก้วตัวอย่างทั้ง 3 ชนิด และ กระจกตะกั่วที่ใช้ในแผนกรังสีวิทยาแสดงดั่งเส้นปะซึ่งเป็นค่าความครึ่งค่าที่ไม่สามารถระบุเปอร์เซ็นต์ความเข้มข้นได้ เขียนเป็นกราฟได้ ดังรูปที่ 4.8

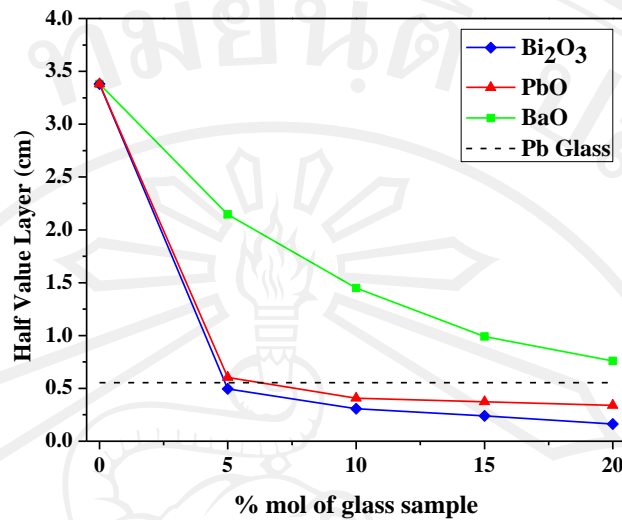
รูปที่ 4.8 กราฟแสดงความสัมพันธ์ระหว่างเปอร์เซ็นต์ความเข้มข้นของแก้วตัวอย่างในแกน x และ ค่าความหนาครึ่งค่าของแก้วจากการทดสอบในแกน y ที่พลังงาน 120 kVp

จากการศึกษา ค่าความหนาครึ่งค่าของแก้วตัวอย่างทั้ง 3 ชนิด เทียบกับกระจกตะกั่วที่ใช้ในแผนกรังสีวิทยา ที่พลังงาน 120 kVp พบว่า ค่าความหนาครึ่งค่าลดลงเมื่อ เปอร์เซ็นต์ความเข้มข้นของสารที่เติมเข้าไปเพิ่มขึ้น ซึ่งแสดงให้เห็นว่าคุณสมบัติในการกำบังรังสีดีขึ้น และเมื่อนำมาเปรียบเทียบกับกระจกตะกั่วที่ใช้ในแผนกรังสีวิทยา พบว่า ค่าความหนาครึ่งค่าของกระจกตะกั่วที่ใช้ในแผนกรังสีวิทยา มีค่าเท่ากับ 1.2388 ± 0.0152 ซึ่งมีค่าต่ำกว่าแก้วที่เติมแบเรียมทุกเปอร์เซ็นต์ความเข้มข้น แสดงให้เห็นว่าคุณสมบัติในการกำบังรังสีของ กระจกตะกั่วที่ใช้ในแผนกรังสีวิทยา ดีกว่าแก้วที่เติมแบเรียมในงานวิจัยนี้ แต่อย่างไรก็ตามในกรณีของแก้วที่เติมบิสมัทและตะกั่ว มีคุณสมบัติการกำบังรังสีที่ดีกว่ากระจกตะกั่วที่ใช้ในแผนกรังสีวิทยาที่เปอร์เซ็นต์ความเข้มข้น 10 15 และ 20 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.8 แสดงเปอร์เซ็นต์ความเข้มข้น และค่าความหนาครึ่งค่าของแก้วที่เติมแบเรียม บิสมัท ตะกั่ว และกระจกตะกั่วที่ใช้ในแผนกรังสีวิทยา ที่พลังงาน 100 kVp

เปอร์เซ็นต์ความเข้มข้น (%mol)	ค่าความหนาครึ่งค่า (cm)			
	BaO	Bi ₂ O ₃	PbO	Pb Glass
0	3.3806 ± 0.0052	0.2958 ± 0.0052	0.2958 ± 0.0052	1.8025 ± 0.0072
5	2.1465 ± 0.0085	2.0224 ± 0.0058	1.6547 ± 0.0060	
10	1.4498 ± 0.0094	3.2603 ± 0.0067	2.4568 ± 0.0063	
15	0.9904 ± 0.0078	4.1546 ± 0.0069	2.6754 ± 0.0063	
20	1.6499 ± 0.0069	0.6026 ± 0.0051	0.9636 ± 0.0064	

จากตารางที่ 4.8 นำค่าความหนาครึ่งค่าของแก้วตัวอย่างทั้ง 3 ชนิด และ กระจกตะกั่วที่ใช้ในแผนกรังสีวิทยา แสดงด้วยเส้นประซึ่งเป็นค่าความครึ่งค่าที่ไม่สามารถระบุเปอร์เซ็นต์ความเข้มข้นได้ เขียนเป็นกราฟได้ ดังรูปที่ 4.9

รูปที่ 4.9 กราฟแสดงความสัมพันธ์ระหว่างเปอร์เซ็นต์ความเข้มข้นของแก้วตัวอย่างในแกน x และค่าความหนาครึ่งค่าของแก้วจากการทดสอบในแกน y ที่พลังงาน 100 kVp

จากการศึกษา ค่าความหนาครึ่งค่าของแก้วตัวอย่างทั้ง 3 ชนิด เทียบกับกระจกตะกั่วที่ใช้ในแผนกรังสีวิทยา ที่พลังงาน 100 kVp พบว่า ค่าความหนาครึ่งค่าลดลงเมื่อ เปอร์เซ็นต์ความเข้มข้นของสารที่เติมเข้าไปเพิ่มขึ้น ซึ่งแสดงให้เห็นว่าคุณสมบัติในการกำบังรังสีดีขึ้น และเมื่อนำมาเปรียบเทียบกับกระจกตะกั่วที่ใช้ในแผนกรังสีวิทยา พบว่า ค่าความหนาครึ่งค่าของกระจกตะกั่วที่ใช้ในแผนกรังสีวิทยา มีค่าเท่ากับ 1.8025 ± 0.0072 ซึ่งมีค่าต่ำกว่าแก้วที่เติมแบเรียมทุกเปอร์เซ็นต์ความเข้มข้น แสดงให้เห็นว่าคุณสมบัติในการกำบังรังสีของ กระจกตะกั่วที่ใช้ในแผนกรังสีวิทยา ดีกว่าแก้วที่เติมแบเรียมในงานวิจัยนี้ แต่อย่างไรก็ตามในกรณีของแก้วที่เติมบิสมัทและตะกั่ว มีคุณสมบัติการกำบังรังสีที่ดีกว่ากระจกตะกั่วที่ใช้ในแผนกรังสีวิทยาที่เปอร์เซ็นต์ความเข้มข้น 10 15 และ 20 ตามลำดับ

4.6 ผลการศึกษาค่าสัมประสิทธิ์การลดทอนเชิงมวล

4.6.1 ผลการศึกษาค่าสัมประสิทธิ์การลดทอนเชิงมวลจากแหล่งกำเนิดรังสีแกมมา

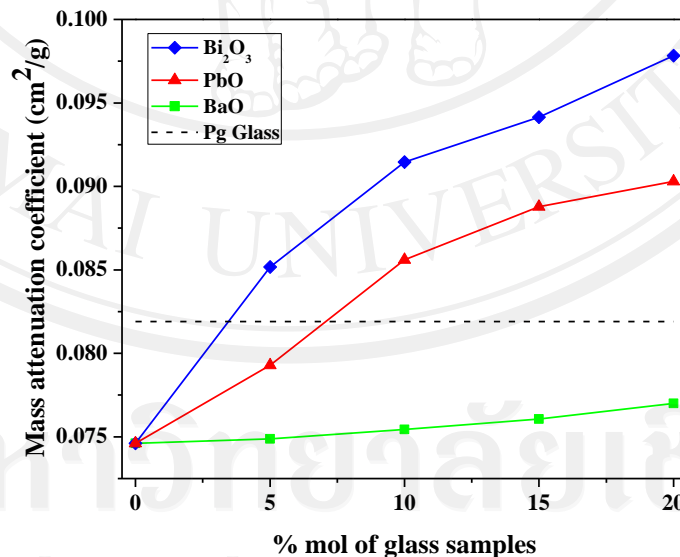
จากการศึกษาค่าสัมประสิทธิ์การลดทอนเชิงมวลของแก้วตัวอย่างทั้ง 3 ชนิด และ กระจกตะกั่ว โดยใช้แหล่งกำเนิดรังสี Cs^{137} ความแรง 11 mCi ผลิตเมื่อวันที่ 9 กันยายน ปี พ.ศ. 2539 นำมาคำนวณโดยใช้สมการที่ 7 เพื่อหาค่า μ_m จากสมการ ผลการทดสอบ ดังตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.9 แสดงเปอร์เซ็นต์ความเข้มข้นและค่าสัมประสิทธิ์การลดทอนเชิงมวลของแก้วที่เติมแบเรียม บิสมัท ตะกั่ว และกระจกตะกั่วที่ใช้ในแผนกรังสีวิทยา จากการวัดจากแหล่งกำเนิดรังสีแกมมาที่พลังงาน 662 keV

เปอร์เซ็นต์ความเข้มข้น (%mol)	ค่าสัมประสิทธิ์การลดทอนเชิงมวล $\times 10^{-2}$ (cm ² /g)									
	BaO			Bi ₂ O ₃			PbO			Pb Glass
	การทดลอง	ทฤษฎี	%RD	การทดลอง	ทฤษฎี	%RD	การทดลอง	ทฤษฎี	%RD	การทดลอง
0	7.4615±0.0001	7.6410	2.35	7.4615±0.0001	7.6410	2.35	7.4615±0.0001	7.6410	2.35	8.1905±0.0001
5	7.4883±0.0001	7.6500	2.11	8.5168±0.0001	8.5530	0.42	7.9293±0.0001	8.1330	2.51	
10	7.5437±0.0001	7.6590	1.51	9.1463±0.0001	9.1060	0.44	8.5603±0.0001	8.5240	0.43	
15	7.6058±0.0001	7.6660	0.78	9.4149±0.0001	9.4770	0.66	8.8779±0.0001	8.8410	0.42	
20	7.6997±0.0001	7.6720	0.36	9.7832±0.0001	9.7420	0.42	9.0299±0.0001	9.1040	0.81	

หมายเหตุ %RD = อัตราร้อยละของผลต่างระหว่างการทดลองกับทฤษฎี (Relative difference) = $\frac{|\text{การทดลอง} - \text{ทฤษฎี}|}{\text{ทฤษฎี}} \times 100$

จากตารางที่ 4.9 ค่าสัมประสิทธิ์การลดทอนเชิงมวลเฉลี่ยของแก้วตัวอย่างทั้ง 3 ชนิด และกระจกตะกั่วที่ใช้ในแผนกรังสีวิทยา แสดงดังเส้นปะซึ่งเป็นค่าสัมประสิทธิ์การลดทอนเชิงมวลที่ไม่สามารถระบุเปอร์เซ็นต์ความเข้มข้นได้ เขียนเป็นกราฟได้ ดังรูปที่ 4.10

รูปที่ 4.10 กราฟแสดงความสัมพันธ์ระหว่างเปอร์เซ็นต์ความเข้มข้นของแก้วตัวอย่างในแกน x และค่าสัมประสิทธิ์การลดทอนเชิงมวลของแก้วจากการทดสอบในแกน y จากการทดสอบด้วยแหล่งกำเนิดรังสีแกมมาที่พลังงาน 662 keV

จากการศึกษา ค่าสัมประสิทธิ์การลดทอนเชิงมวลของแก้วตัวอย่างทั้ง 3 ชนิด เทียบกับกระจกตะกั่วที่ใช้ในแผนกรังสีวิทยา พบว่า แก้วตัวอย่างทั้ง 3 ชนิด ค่าสัมประสิทธิ์การลดทอนเชิงมวล เพิ่มขึ้นเมื่อเปอร์เซ็นต์ความเข้มข้นของสารที่เติมเข้าไปเพิ่มขึ้น ซึ่งแสดงให้เห็นว่าคุณสมบัติในการกำบังรังสีดีขึ้น และพบว่าค่าสัมประสิทธิ์การลดทอนเชิงมวลของกระจกตะกั่วที่ใช้ในแผนกรังสีวิทยามีค่า เท่ากับ 8.1905 ± 0.0001 มีค่าสูงกว่าแก้วที่เติมแบเรียมทุกเปอร์เซ็นต์ความเข้มข้น แสดงให้เห็นว่าคุณสมบัติในการกำบังรังสีของ กระจกตะกั่วที่ใช้ในแผนกรังสีวิทยาคิดว่าแก้วที่เติมแบเรียมในงานวิจัยนี้ แต่อย่างไรก็ตามในกรณีของแก้วที่เติมบิสมัทและตะกั่ว มีคุณสมบัติการกำบังรังสีที่ดีกว่ากระจกตะกั่วที่ใช้ในแผนกรังสีวิทยาที่เปอร์เซ็นต์ความเข้มข้น 10 15 และ 20 ตามลำดับ

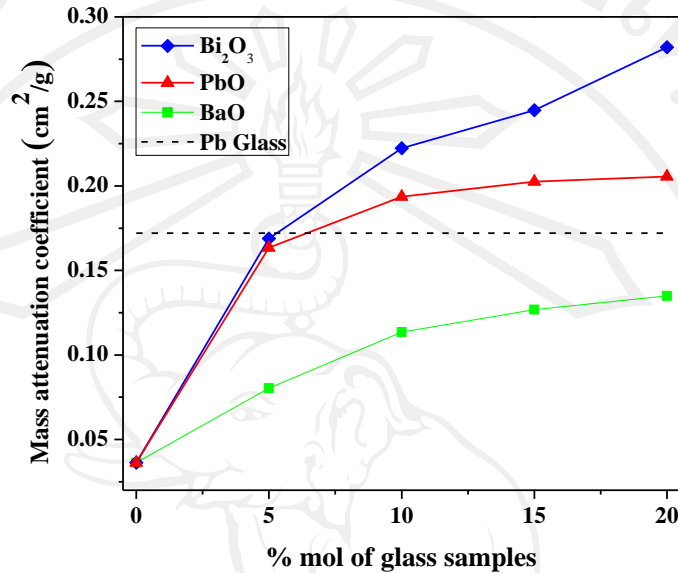
4.6.2 ผลการศึกษาค่าสัมประสิทธิ์การลดทอนเชิงมวลจากการวัดสเปกตรัมของรังสีเอกซ์

จากการวัดรังสีเอกซ์ด้วยเครื่องวัดสเปกตรัม จากเครื่องเอกซเรย์ทั่วไปที่ 100 kVp และ 120 kVp ตามลำดับ หรือปริมาณโฟตอนซึ่งตั้งค่าอยู่ในช่วง 20-100 keV และ 45-110 keV ตามลำดับ จากนั้นนำแก้วที่เติมแบเรียม บิสมัท ตะกั่ว และกระจกตะกั่วที่ใช้ในแผนกรังสีวิทยา มากำบังรังสีด้านหน้าหัวนับวัด เพื่อนำมาคำนวณ โดยใช้สมการที่ 7 เพื่อหาค่า μ_m จากสมการ ดังตารางที่ 4.10 และ 4.11

ตารางที่ 4.10 แสดงเปอร์เซ็นต์ความเข้มข้นและค่าสัมประสิทธิ์การลดทอนเชิงมวลของแก้วที่เติมแบเรียม บิสมัท ตะกั่ว และกระจกตะกั่วที่ใช้ในแผนกรังสีวิทยา จากการวัดด้วยเครื่องวัดสเปกตรัมที่พลังงาน 120 kVp

เปอร์เซ็นต์ความเข้มข้น (%mol)	ค่าสัมประสิทธิ์การลดทอนเชิงมวล (cm^2/g)			
	BaO	Bi_2O_3	PbO	Pb Glass
0	0.3626 ± 0.0004	0.0363 ± 0.0004	0.0363 ± 0.0004	0.1721 ± 0.0025
5	0.0803 ± 0.0010	0.1688 ± 0.0023	0.1635 ± 0.0021	
10	0.1136 ± 0.0014	0.2222 ± 0.0036	0.1937 ± 0.0028	
15	0.1267 ± 0.0017	0.2447 ± 0.0043	0.2025 ± 0.0030	
20	0.1350 ± 0.0018	0.2821 ± 0.0054	0.2056 ± 0.0032	

จากตารางที่ 4.10 ค่าสัมประสิทธิ์การลดทอนเชิงมวลเฉลี่ยของแก้วตัวอย่างทั้ง 3 ชนิด และกระจกตะกั่ว แสดงดังเส้นปะซึ่งเป็นค่าสัมประสิทธิ์การลดทอนเชิงมวลที่ไม่สามารถระบุเปอร์เซ็นต์ความเข้มข้นได้ เขียนเป็นกราฟได้ ดังรูปที่ 4.11

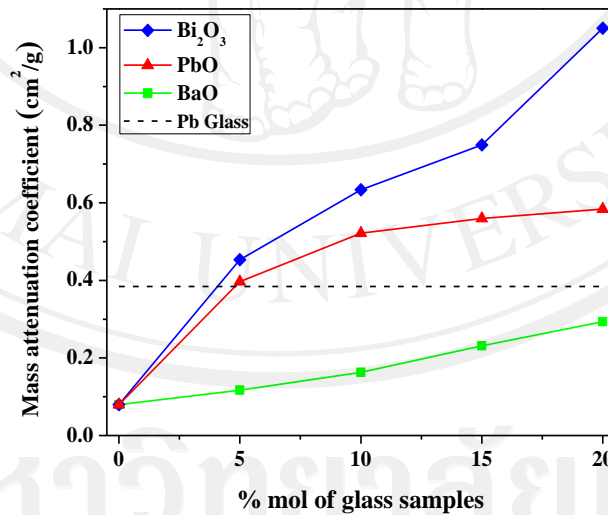
รูปที่ 4.11 กราฟแสดงความสัมพันธ์ระหว่างเปอร์เซ็นต์ความเข้มข้นของแก้วตัวอย่างในแกน x และค่าสัมประสิทธิ์การลดทอนเชิงมวลของแก้วจากการทดสอบในแกน y ที่พลังงาน 120 kVp

จากการศึกษา ค่าสัมประสิทธิ์การลดทอนเชิงมวลของแก้วตัวอย่างทั้ง 3 ชนิด เทียบกับกระจกตะกั่วที่ใช้ในแผนกรังสีวิทยา ที่พลังงาน 120 kVp พบว่า แก้วตัวอย่างทั้ง 3 ชนิด ค่าสัมประสิทธิ์การลดทอนเชิงมวล เพิ่มขึ้นเมื่อเปอร์เซ็นต์ความเข้มข้นของสารที่เติมเข้าไปเพิ่มขึ้น ซึ่งแสดงให้เห็นว่าคุณสมบัติในการกำบังรังสีดีขึ้น และพบว่าค่าสัมประสิทธิ์การลดทอนเชิงมวลของกระจกตะกั่วที่ใช้ในแผนกรังสีวิทยามีค่า เท่ากับ 0.1721 ± 0.0025 มีค่าสูงกว่าแก้วที่เติมแบเรียมทุกเปอร์เซ็นต์ความเข้มข้น แสดงให้เห็นว่าคุณสมบัติในการกำบังรังสีของ กระจกตะกั่วที่ใช้ในแผนกรังสีวิทยาคือว่าแก้วที่เติมแบเรียมในงานวิจัยนี้ แต่อย่างไรก็ตามในกรณีของแก้วที่เติมบิสมัทและตะกั่ว มีคุณสมบัติการกำบังรังสีที่ดีกว่ากระจกตะกั่วที่ใช้ในแผนกรังสีวิทยาที่เปอร์เซ็นต์ความเข้มข้น 10 15 และ 20 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.11 แสดงเปอร์เซ็นต์ความเข้มข้นและค่าสัมประสิทธิ์การลดทอนเชิงมวลของแก้วที่เติมแบเรียม บิสมัท ตะกั่ว และกระจกตะกั่วที่ใช้ในแผนกรังสีวิทยา จากการผลิตด้วยเครื่องวัดสเปกตรัมที่พลังงาน 100 kVp

เปอร์เซ็นต์ความเข้มข้น (%mol)	ค่าสัมประสิทธิ์การลดทอนเชิงมวล (cm^2/g)			
	BaO	Bi ₂ O ₃	PbO	Pb Glass
0	0.0796±0.0004	0.0796±0.0004	0.0796±0.0004	0.3842±0.0025
5	0.1168±0.0010	0.4533±0.0023	0.3967±0.0021	
10	0.1632±0.0014	0.6334±0.0036	0.5218±0.0028	
15	0.2315±0.0017	0.7493±0.0043	0.5594±0.0030	
20	0.2933±0.0018	1.0505±0.0054	0.5840±0.0032	

จากตารางที่ 4.11 ค่าสัมประสิทธิ์การลดทอนเชิงมวลเฉลี่ยของแก้วตัวอย่างทั้ง 3 ชนิด และกระจกตะกั่ว แสดงดังเส้นปะซึ่งเป็นค่าสัมประสิทธิ์การลดทอนเชิงมวลที่ไม่สามารถระบุเปอร์เซ็นต์ความเข้มข้นได้ เขียนเป็นกราฟได้ ดังรูปที่ 4.12

รูปที่ 4.12 กราฟแสดงความสัมพันธ์ระหว่างเปอร์เซ็นต์ความเข้มข้นของแก้วตัวอย่างในแกน x และค่าสัมประสิทธิ์การลดทอนเชิงมวลของแก้วจากการทดสอบในแกน y ที่พลังงาน 100 kVp

จากการศึกษา ค่าสัมประสิทธิ์การลดทอนเชิงมวลของแก้วตัวอย่างทั้ง 3 ชนิด เทียบกับ กระจกตะกั่วที่ใช้ในแผนกรังสีวิทยา ที่พลังงาน 100 kVp พบว่า แก้วตัวอย่างทั้ง 3 ชนิด ค่าสัมประสิทธิ์การลดทอนเชิงมวล เพิ่มขึ้นเมื่อเปอร์เซ็นต์ความเข้มข้นของสารที่เติมเข้าไปเพิ่มขึ้น ซึ่งแสดงให้เห็นว่าคุณสมบัติในการกำบังรังสีดีขึ้น และพบว่าค่าสัมประสิทธิ์การลดทอนเชิงมวลของ กระจกตะกั่วที่ใช้ในแผนกรังสีวิทยามีค่า เท่ากับ 0.3842 ± 0.0025 มีค่าสูงกว่าแก้วที่เติมแบเรียมทุก เปอร์เซ็นต์ความเข้มข้น แสดงให้เห็นว่าคุณสมบัติในการกำบังรังสีของ กระจกตะกั่วที่ใช้ในแผนกรังสีวิทยาดีกว่าแก้วที่เติมแบเรียมในงานวิจัยนี้ แต่อย่างไรก็ตามในกรณีของแก้วที่เติมบิสมาทและ ตะกั่ว มีคุณสมบัติการกำบังรังสีที่ดีกว่ากระจกตะกั่วที่ใช้ในแผนกรังสีวิทยาที่เปอร์เซ็นต์ความเข้มข้น 10 15 และ 20 ตามลำดับ

4.7 ผลการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์การดูดกลืนเชิงมวลจากการทดลองและค่าจากทฤษฎี

จากการทดสอบและค่าจากทฤษฎีที่ได้จากการคำนวณ โดยใช้โปรแกรม XCOM เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์การดูดกลืนเชิงมวลและอันตรกิริยาย่อยของแก้วตัวอย่างทั้ง 3 ชนิด และกระจกตะกั่วที่ใช้ในแผนกรังสีวิทยา

ค่าสัมประสิทธิ์การดูดกลืนเชิงมวลจากการทดสอบ, จากการคำนวณ และอันตรกิริยาย่อยของแบเรียม ดังตารางที่ 4.12

ตารางที่ 4.12 แสดงการเปรียบเทียบเปอร์เซ็นต์ความเข้มข้น ของแก้วที่เติมแบเรียม กับ

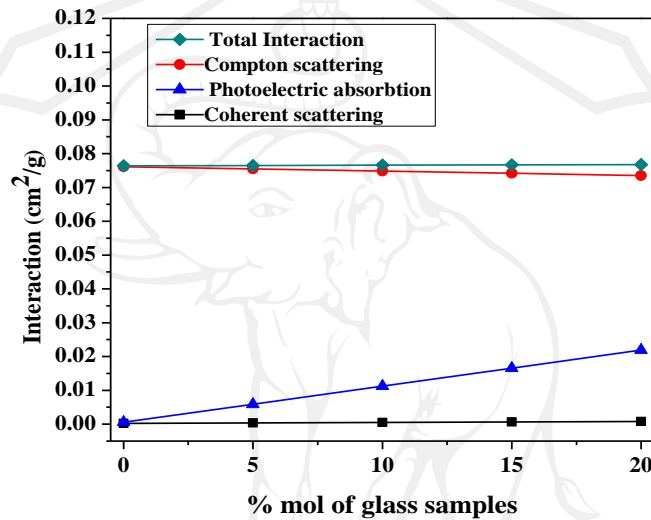
ค่าสัมประสิทธิ์การลดทอนเชิงมวลที่ได้จากการทดลองและจากทฤษฎี และอันตรกิริยาย่อยที่ได้จากการคำนวณ

เปอร์เซ็นต์ ความ เข้มข้น (%mol)	ค่าสัมประสิทธิ์การดูดกลืนเชิงมวล ($\mu_m \times 10^{-2} \text{ (cm}^2/\text{g)}$)					
	Total interaction			Partial interaction		
	การทดลอง	ทฤษฎี	%RD	Compton scattering	Photoelectric effect	Coherent
0	7.4615±0.0001	7.6410	0.02	7.6110	0.0058	0.0254
5	7.4883±0.0001	7.6500	0.02	7.5490	0.0591	0.0392
10	7.5437±0.0001	7.6590	0.02	7.4840	0.1125	0.0529
15	7.6058±0.0001	7.6660	0.00	7.4180	0.1658	0.0667
20	7.6997±0.0001	7.6720	0.00	7.3520	0.2192	0.0805

หมายเหตุ %RD = อัตราร้อยละของผลต่างระหว่างการทดลองกับทฤษฎี (Relative difference) = $\frac{|\text{การทดลอง} - \text{ทฤษฎี}|}{\text{ทฤษฎี}} \times 100$

จากตารางที่ 4.12 พบว่าค่าสัมประสิทธิ์การลดทอนเชิงมวลของแก้วของแก้วที่เติมแบเรียม ออกไซด์ที่ได้จากการทดสอบเปรียบเทียบกับค่าที่ได้จากการคำนวณ มีค่าใกล้เคียงกัน โดยมี เปอร์เซ็นต์ความคลาดเคลื่อนไม่เกิน ± 0.05

นำข้อมูลที่ได้มาเขียนเป็นกราฟ แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเปอร์เซ็นต์ความเข้มข้นของ แก้วที่เติมแบเรียม และอันตรกิริยาย่อย ดังรูปที่ 4.13

รูปที่ 4.13 กราฟแสดงความสัมพันธ์ระหว่างเปอร์เซ็นต์ความเข้มข้นของแก้วที่เติมแบเรียมในแกน x และอันตรกิริยาย่อยในแกน y

ค่าสัมประสิทธิ์การดูดกลืนเชิงมวลจากการทดสอบ, จากการคำนวณ และอันตรกิริยาย่อยของบิสมัท ดังตารางที่ 4.13

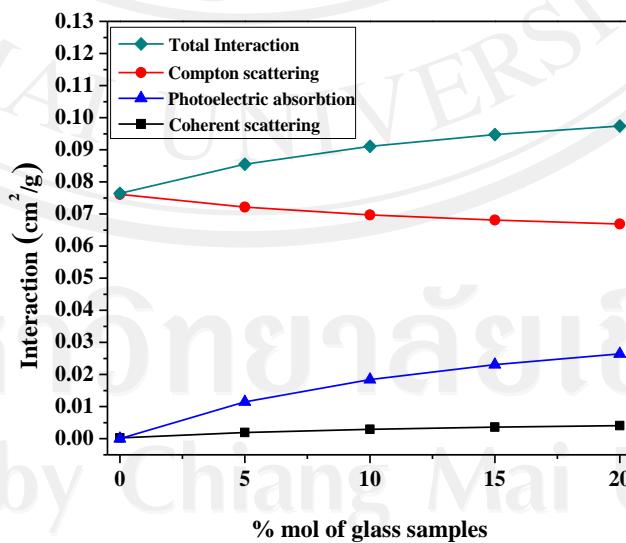
ตารางที่ 4.13 การเปรียบเทียบเปอร์เซ็นต์ความเข้มข้นของแก้วที่เติมบิสมัทกับ ค่าสัมประสิทธิ์การลดทอนเชิงมวลได้จากการทดลองและจากการทฤษฎี และอันตรกิริยาย่อยที่ได้จากการคำนวณ

เปอร์เซ็นต์ความเข้มข้น (%mol)	ค่าสัมประสิทธิ์การลดทอนเชิงมวล (μ_m) $\times 10^{-2}$ (cm^2/g)					
	Total interaction			Partial interaction ($\times 10^{-2}$)		
	การทดลอง	ทฤษฎี	%RD	Compton scattering	Photoelectric effect	Coherent
0	7.4615 \pm 0.0001	7.6410	0.02	7.6110	0.0055	0.0249
5	8.5168 \pm 0.0001	8.5530	0.00	7.2120	1.1500	0.1916
10	9.1463 \pm 0.0001	9.1060	0.00	6.9700	1.8430	0.2926
15	9.4149 \pm 0.0001	9.4770	0.01	6.8080	2.3109	0.3604
20	9.7832 \pm 0.0001	9.7420	0.01	6.6910	2.6420	0.4089

หมายเหตุ %RD = อัตราร้อยละของผลต่างระหว่างการทดลองกับทฤษฎี (Relative difference) = $\frac{|\text{ทดลอง} - \text{ทฤษฎี}|}{\text{ทฤษฎี}} \times 100$

จากตารางที่ 4.13 พบว่าค่าสัมประสิทธิ์การลดทอนเชิงมวลของแก้วที่เติมบิสมัทได้จากการทดสอบเปรียบเทียบกับค่าที่ได้จากการคำนวณ มีค่าใกล้เคียงกัน โดยมีเปอร์เซ็นต์ความคลาดเคลื่อนไม่เกิน ± 0.05

นำข้อมูลที่ได้มาเขียนเป็นกราฟ แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเปอร์เซ็นต์ความเข้มข้นของแก้วที่เติมบิสมัท และอันตรกิริยาย่อย ดังรูปที่ 4.14

รูปที่ 4.14 กราฟแสดงความสัมพันธ์ระหว่างเปอร์เซ็นต์ความเข้มข้นของแก้วที่เติมบิสมัท ในแกน x และอันตรกิริยาย่อยในแกน y

ค่าสัมประสิทธิ์การดูดกลืนเชิงมวลจากการทดสอบ, จากการคำนวณ และอันตรกิริยาย่อยของตะกั่ว ดังตารางที่ 4.14

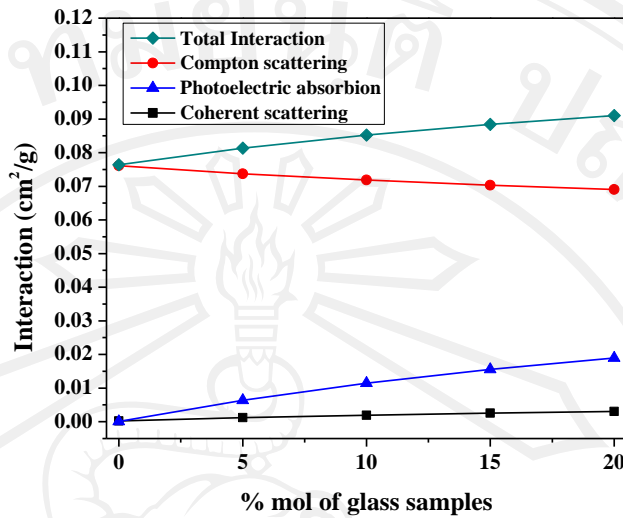
ตารางที่ 4.14 แสดงการเปรียบเทียบเปอร์เซ็นต์ความเข้มข้น ของแก้วของแก้วที่เติมตะกั่ว ค่าสัมประสิทธิ์การลดทอนเชิงมวลที่ได้จากการทดลองและจากทฤษฎี และอันตรกิริยาย่อยที่ได้จากการคำนวณ

เปอร์เซ็นต์ความเข้มข้น (%mol)	ค่าสัมประสิทธิ์การดูดกลืนเชิงมวล (μ_m) $\times 10^{-2}$ (cm ² /g)					
	Total interaction			Partial interaction (x10 ⁻²)		
	การทดลอง	ทฤษฎี	%RD	Compton scattering	Photoelectric effect	Coherent
0	7.4615 \pm 0.0001	7.6410	0.00	7.6110	0.0055	0.0249
5	7.9293 \pm 0.0001	8.1330	0.20	7.3730	0.6410	0.1190
10	8.5603 \pm 0.0001	8.5240	0.00	7.1850	1.1450	0.1936
15	8.8878 \pm 0.0001	8.8410	0.00	7.0330	1.5540	0.2542
20	9.0299 \pm 0.0001	9.1040	0.01	6.9060	1.8930	0.3044

หมายเหตุ %RD = อัตราร้อยละของผลต่างระหว่างการทดลองกับทฤษฎี (Relative difference) = $\frac{|\text{ทดลอง} - \text{ทฤษฎี}|}{\text{ทฤษฎี}} \times 100$

จากตารางที่ 4.14 พบว่าค่าสัมประสิทธิ์การลดทอนเชิงมวลของแก้วที่เติมตะกั่วที่ได้จากการทดสอบเปรียบเทียบกับค่าที่ได้จากการคำนวณ มีค่าใกล้เคียงกัน โดยมีเปอร์เซ็นต์ความคลาดเคลื่อนไม่เกิน ± 0.05

นำข้อมูลที่ได้มาเขียนเป็นกราฟ แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเปอร์เซ็นต์ความเข้มข้นของแก้วที่เติมตะกั่ว และอันตรกิริยาย่อย ดังรูปที่ 4.15

รูปที่ 4.15 กราฟแสดงความสัมพันธ์ระหว่างเปอร์เซ็นต์ความเข้มข้นของแก้วที่เติมตะกั่วในแกน x และอันตรกิริยาลดลงในแกน y

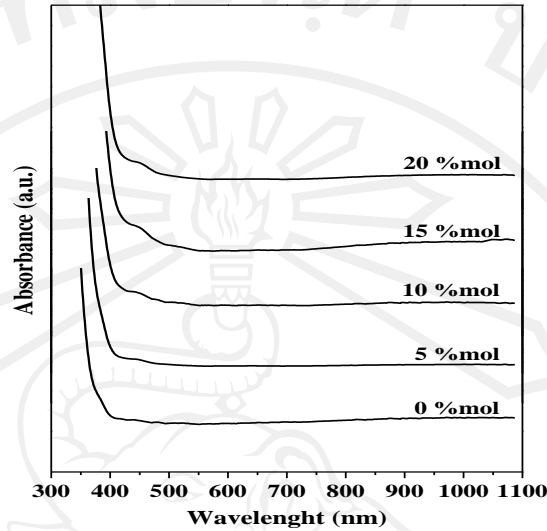
4.8 ผลการวัดการดูดกลืนแสง

จากการวัดการดูดกลืนแสงของแก้วตัวอย่างทั้ง 3 ชนิด และกระจกตะกั่วที่ใช้ในแผนกรังสีวิทยาโดยใช้เครื่อง UV-Visible Spectrophotometer รุ่น Cary50 ของบริษัท Varian โดยตั้งค่าความยาวคลื่นตั้งแต่ 300 ถึง 1100 นาโนเมตร เกรตติงที่ใช้คือ 1,200 เส้นต่อมิลลิเมตร ผลการทดสอบดังตารางที่ 4.15

ตารางที่ 4.15 แสดงค่า เปอร์เซ็นต์ความเข้มข้นและค่าความยาวคลื่นขีดเริ่ม (Cut-off wavelength) ของแก้วที่เติมแบเรียม บิสมัท และตะกั่วที่ใช้ในแผนกรังสีวิทยา

เปอร์เซ็นต์ความเข้มข้น (%mol)	ค่าความยาวคลื่นขีดเริ่ม (nm)			
	BaO	Bi ₂ O ₃	PbO	Pb Glass
0	326	326	326	334
5	337	363	341	
10	347	387	354	
15	358	409	368	
20	367	437	380	

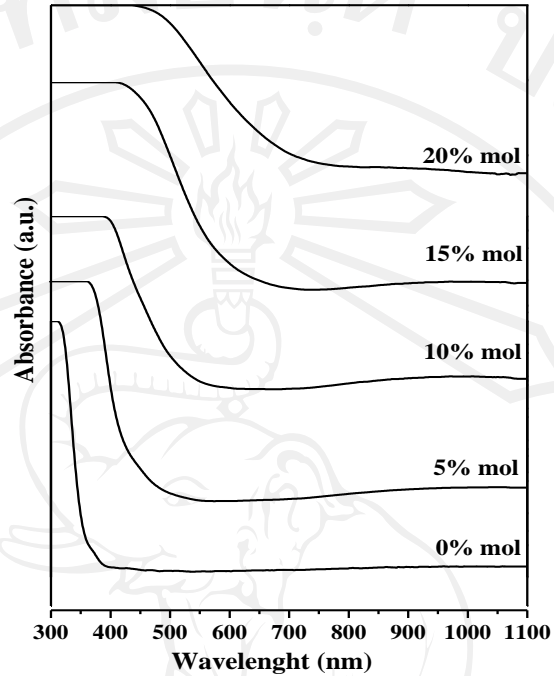
การดูดกลืนแสงของแก้วที่เติมแบเรียม ดังรูปที่ 4.16

รูปที่ 4.16 แสดงความยาวคลื่นขีดเริ่มของแก้วที่เติมแบเรียมในช่วง 300-1100 นาโนเมตรในแกน x กับค่าการดูดกลืนแสงในแกน y

จากรูปที่ 4.16 พบว่าค่าความยาวคลื่นขีดเริ่มเพิ่มขึ้นเมื่อความเข้มข้นของแบเรียมเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ยังมีพีกความสูงขนาดเล็กที่ตำแหน่งประมาณ 450 นาโนเมตรที่เปอร์เซ็นต์ความเข้มข้นของแบเรียม 5 10 15 และ 20 ตามลำดับ ซึ่งเกิดจากการดูดกลืนของ เหล็กประจุ+3 (Fe^{3+}) และพบพีกกว้าง (Broad peak) ที่ความยาวคลื่น 1050 นาโนเมตร อันเนื่องมาจากการดูดกลืนของ เหล็กประจุ+2 (Fe^{2+}) โดยจะพบชัดเจนที่เปอร์เซ็นต์ความเข้มข้นของแบเรียมที่ 10 และ 15 ทั้งนี้ผลของการทดลองดังกล่าวอาจเกิดจากการปนเปื้อนของเหล็กในทรายแก้วที่ใช้ในการหลอมแก้ว

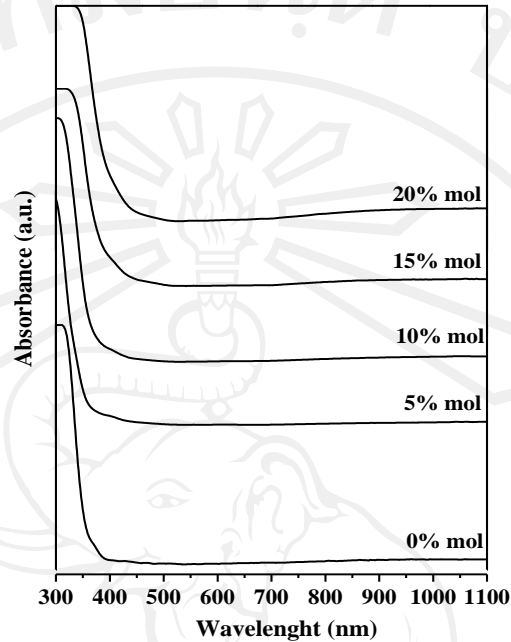
ค่าการดูดกลืนแสงของบิสมัท ดังรูปที่ 4.17

รูปที่ 4.17 แสดงความยาวคลื่นขีดเริ่มของแก้วที่เติมบิสมัทในช่วง 300-1100 นาโนเมตร
ในแกน x กับค่าการดูดกลืนแสง ในแกน y

จากรูปที่ 4.17 พบว่าค่าความยาวคลื่นขีดเริ่มเพิ่มขึ้นเมื่อความเข้มข้นของบิสมัทเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ยังมีพีคกว้าง (Board peak) ที่ความยาวคลื่น 1000 นาโนเมตร อันเนื่องมาจากการดูดกลืนของ เหล็กประจุ+2 (Fe^{2+}) โดยจะพบชัดเจนที่เปอร์เซ็นต์ความเข้มข้นของแบเรียมที่ 5 และ 10 ทั้งนี้ผลของการทดลองดังกล่าวอาจเกิดจากการปนเปื้อนของเหล็กในทรายแก้วที่ใช้ในการหลอมแก้ว

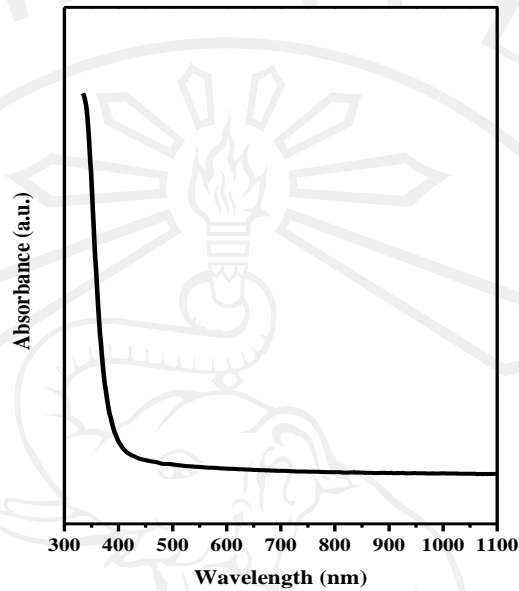
ค่าการดูดกลืนแสงของตะกั่ว ดังรูปที่ 4.18

รูปที่ 4.18 แสดงความยาวคลื่นขีดเริ่มของแก้วที่เติมตะกั่วในช่วง 300-1100 นาโนเมตร ในแกน x กับค่าการดูดกลืนแสง ในแกน y

จากรูปที่ 4.18 พบว่าค่าความยาวคลื่นขีดเริ่มเพิ่มขึ้นเมื่อความเข้มข้นของบิสมัทเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ยังมีพีคกว้าง (Broad peak) ที่ความยาวคลื่น 1050 นาโนเมตร อันเนื่องมาจากการดูดกลืนของ เหล็กประจุ+2 (Fe^{2+}) โดยจะพบชัดเจนที่เปอร์เซ็นต์ความเข้มข้นของแบเรียมที่ 15 และ 20 ทั้งนี้ผลของการทดลองดังกล่าวอาจเกิดจากการปนเปื้อนของเหล็กในทรายแก้วที่ใช้ในการหลอมแก้ว

ค่าการดูดกลืนแสงของกระจกตะกั่วที่ใช้ในแผนกรังสีวิทยา ดังรูปที่ 4.19

รูปที่ 4.19 แสดงความยาวคลื่นของกระจกตะกั่วที่ใช้ในแผนกรังสีวิทยาในช่วง 300-1100 นาโนเมตร ในแกน x กับค่าการดูดกลืนแสง ในแกน y

จากรูปที่ 4.19 พบว่าค่าความยาวคลื่นขีดเริ่มของกระจกตะกั่วที่ใช้ในแผนกรังสีวิทยา คือ 334 นาโนเมตร และเมื่อเปรียบเทียบกับแก้วทั้ง 3 ชนิดจากงานวิจัยพบว่า มีค่าความยาวคลื่นขีดเริ่มต่ำกว่า แก้วที่เติมแบเรียม บิสมัท และตะกั่ว ที่เปอร์เซ็นต์ความเข้มข้น 5 ถึง 20 ตามลำดับ

4.9 ผลการวัดดัชนีการหักเหแสง

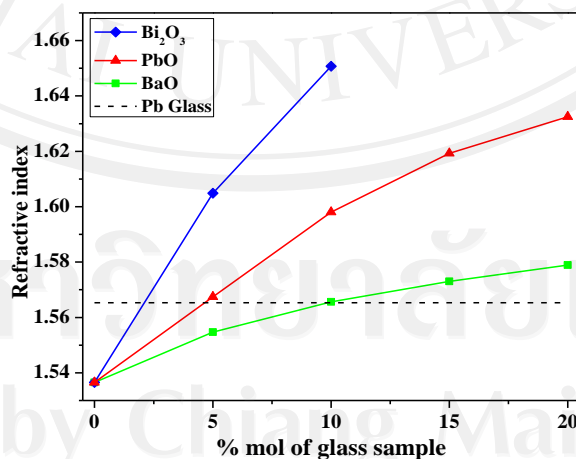
จากการวัดดัชนีหักเหแสงของแก้วตัวอย่างทั้ง 3 ชนิดและ กระจกตะกั่วที่ใช้ในแผนกรังสีวิทยา ด้วยเครื่อง Abbe Refractometer รุ่น ATAGO ดังตารางที่ 4.16

ตารางที่ 4.16 แสดงค่า เปอร์เซ็นต์ความเข้มข้น และค่าดัชนีหักเหแสงของแก้วที่มีส่วนผสมของแก้วที่เดิมแบเรียม บิสมัท ตะกั่ว และกระจกตะกั่วที่ใช้ในแผนกรังสีวิทยา

เปอร์เซ็นต์ความเข้มข้น (%mol)	ค่าดัชนีหักเหแสง			
	BaO	Bi ₂ O ₃	PbO	Pb Glass
0	1.5365±0.0003	1.5365±0.0003	1.5365±0.0003	1.5653±0.0001
5	1.5547±0.0001	1.6049±0.0001	1.5674±0.0002	
10	1.5656±0.0003	1.6507±0.0001	1.5980±0.0001	
15	1.5730±0.0003	NA	1.6193±0.0007	
20	1.5789±0.0002	NA	1.6325±0.0001	

*NA = ไม่สามารถวัดค่าได้

จากตารางที่ 4.16 พบว่าค่าดัชนีหักเหแสงแก้วเพิ่มขึ้นเมื่อเปอร์เซ็นต์ความเข้มข้นของแบเรียม, บิสมัท และ ตะกั่วเพิ่มขึ้น และที่เปอร์เซ็นต์ความเข้มข้น 15 และ 20 ตามลำดับไม่สามารถวัดค่าได้เนื่องจากขีดจำกัดของเครื่อง Abbe Refractometer และเมื่อนำมาเปรียบเทียบกับกระจกตะกั่วที่ใช้ในแผนกรังสีวิทยาค่าดัชนีหักเหแสงของกระจกตะกั่วที่ใช้ในแผนกรังสีวิทยามีค่าเท่ากับ 1.5653±0.0001 แสดงดังเส้นปะ ซึ่งเป็นค่าสัมประสิทธิ์การลดทอนเชิงมวลที่ไม่สามารถระบุเปอร์เซ็นต์ความเข้มข้นได้ ซึ่งมีค่าต่ำกว่าแก้วที่เดิมแบเรียมที่เปอร์เซ็นต์ความเข้มข้น 10, 15, 20 ตามลำดับและต่ำกว่าแก้วที่เดิมบิสมัทและตะกั่วทุกเปอร์เซ็นต์ความเข้มข้น ดังรูปที่ 4.20

รูปที่ 4.20 กราฟแสดงความสัมพันธ์ระหว่างเปอร์เซ็นต์ความเข้มข้นของแก้วตัวอย่างในแกน x และค่าดัชนีหักเหของแก้วในแกน y

4.10 ผลการคำนวณค่าความคุ้มค่าในการเตรียมกระจก

ทางผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค่าความคุ้มค่าหากมีการนำงานวิจัยไปใช้ในระดับอุตสาหกรรม โดยในเบื้องต้นกำหนดให้การผลิตแก้วใช้การประเมินราคาในระดับห้องปฏิบัติการ (Lab Scale) โดยเตรียมกระจกเพื่อใช้ในการทำบั้งรังสีแทนกระจกตะกั่วที่มีขนาด $15 \times 15 \times 0.7$ เซนติเมตรที่เทียบเท่ากับขนาดที่ใช้ในแผนกรังสีวิทยา โดยสามารถแบ่งขั้นตอนการคำนวณความคุ้มค่าได้ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 จำนวนมวลของกระจกตะกั่วได้จากสมการที่ 15

เมื่อ ความหนาแน่นของกระจกตะกั่ว = $3.2510 \text{ (g/cm}^3\text{)}$

ปริมาตรของกระจกตะกั่ว = $15 \times 15 \times 0.7 = 157.5 \text{ (g)}$

สามารถหามวลของกระจกตะกั่วได้ = $3.2510 \times 157.5 = 512.0325 \text{ (g)}$

ขั้นตอนที่ 2 จำนวนค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการขึ้นรูปแก้วในงานวิจัย

- เบ้าใส่สาร ไบละ 10 บาท ใช้ครั้งละ 10 ใบต่อการหลอมแก้ว 1 ครั้ง
- ค่าเสื่อมสภาพต่อการใช้งาน 1 ครั้ง คิดเป็น 0.01 % ของราคาเครื่อง (ราคาเครื่อง = 40,000 บาท)
- ทราช ปริมาณ 1000 กิโลกรัม ราคา 350 บาท
- สาร B_2O_3 ใช้ H_3BO_3 ปริมาณ 450 กรัม ราคา 230 บาท
- สาร Al_2O_3 ปริมาณ 500 กรัม ราคา 80 บาท
- สาร CaO ปริมาณ 250 กรัม ราคา 45 บาท
- สาร Na_2O ใช้ Na_2CO_3 ปริมาณ 350 กรัม ราคา 45 บาท
- สาร BaO ใช้ $BaCO_3$ ปริมาณ 100 กรัม ราคา 30 บาท
- สาร Bi_2O_3 ปริมาณ 500 กรัม ราคา 2,470 บาท
- สาร PbO ปริมาณ 250 กรัม ราคา 2,865 บาท

*หมายเหตุราคาดังกล่าวเป็นราคาโดยประมาณการ

ตัวอย่าง การหลอมแก้วที่เติม PbO ในปริมาณ 10.0 mol% หนัก 512.0325 กรัม

จำนวน 10 เบ้า 1 ครั้งสามารถคำนวณค่าใช้จ่ายได้ดังนี้

- เตาหลอมที่ใช้ไฟฟ้า 15 แอมแปร์ 220 โวลต์ เป็นเวลา 7 ชั่วโมง ใช้ไฟ 23.1 หน่วย
- เตาอบแก้วที่ใช้ไฟฟ้า 5 แอมแปร์ 220 โวลต์ เป็นเวลา 3 ชั่วโมง ใช้ไฟ 3.3 หน่วย
คิดเป็นค่าไฟทั้งสิ้น $(15 \times 1.8632) + (10 \times 2.5026) + (1.4 \times 2.7549) = 56.83$ บาทต่อครั้ง
- ค่าเสื่อมสภาพต่อการใช้งาน 1 ครั้ง คิดเป็น 0.01 % ของราคาเครื่อง เป็นเงิน 4 บาทต่อครั้ง
- ค่าเบ้าใส่สาร ไบละ 10 บาท ใช้ครั้งละ 10 ใบ เป็นเงิน 100 บาทต่อครั้ง

• ค่าทราย	ใช้ปริมาณ 156.3515 กรัม ราคา 0.05 บาท
• ค่าสาร B_2O_3 ใช้ H_3BO_3	ใช้ปริมาณ 60.3069 กรัม ราคา 30.82 บาท
• ค่าสาร Al_2O_3	ใช้ปริมาณ 13.2668 กรัม ราคา 2.12 บาท
• ค่าสาร CaO	ใช้ปริมาณ 36.4868 กรัม ราคา 6.57 บาท
• ค่าสาร Na_2O ใช้ Na_2CO_3	ใช้ปริมาณ 158.5958 กรัม ราคา 20.39 บาท
• ค่าสาร PbO	ใช้ปริมาณ 145.2431 กรัม ราคา 1,664.49 บาท
คิดเป็นค่าสารเคมีทั้งสิ้น	$= (0.05 + 30.82 + 2.12 + 6.57 + 20.39 + 1,664.49)$ $= \underline{1,724.44}$ บาทต่อแผ่น
รวมเป็นค่าใช้จ่ายในการขึ้นรูปกระจกทั้งสิ้น	$= (56.83 + 4 + 100 + 1,724.44)$ $= \underline{1,885.27}$ บาทต่อแผ่น

กระจกตะกั่วที่ใช้ในแผนกรังสีวิทยาที่ขนาด $15 \times 15 \times 0.7$ เซนติเมตร มีราคาอยู่ที่ 5,000 บาท ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับราคาในระดับปฏิบัติการ ซึ่งคาดว่าหากออกสู่ระดับอุตสาหกรรมจริง ราคาของสารเคมี วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ ต่อหน่วยจะลดลงประมาณ 50 % และกำไรต่อหน่วย และต่อระยะเวลาจะเพิ่มขึ้น เนื่องจากเป็นเทคโนโลยีที่ไม่ซับซ้อนและลงทุนไม่สูง ตลอดจนได้กระจกที่มีประสิทธิภาพในการกำบังรังสีสูง และเหมาะสมกับการนำไปใช้งานได้ในแผนกรังสี อีกทั้งลดการนำเข้ากระจกจากต่างประเทศ